

SOS Lasteküla

KEVAD 2015

SOS LASTEKÜLA
EESTI ÜHING

20
aastat
perekonda

Reklaamlehe valmistab Eesti Päevalehe teema- ja erilehede osakond Narva mnt 11E, Tallinn
Projektijuht: Terje Kõrm, terje.korm@lehed.ee, tel 680 4514
Toimetaja: Kristiina Viiron, kristiina.viiron@lehed.ee, tel 680 4567

Eesti Päevaleht

SOS ema Lii püüab teha kõik, et tema SOS lapsed elus iseseisvalt hakkama saaks

„SOS emaks olemine teeb mind õnnelikuks. Kõige suurem õnn on näha laste igapäevaseid edusamme,“ ütleb Lii.

Ave Schmidt

Lii Timm mäletab veel eredalt päeva, mil ta kolme aasta eest Keila SOS Lastekülla tuli, nagu oleks see olnud eile. „Oli selline muinasjutuline detsembrikuu talvel. Palju lund sadas... See kõik siin nägi välja nagu päkapikukülakene,“ meenutab ta. „Minu sees tekkis kohe väga tugev äratundmine, et ma pean siia tulema.“

See oli Lii esimene tööintervjuu Keila SOS Lastekülas.

Harjusid üksteisega kiiresti

Mõte SOS emaks hakata oli Lii südames juba väga kaua küpsenud. Pärast keskkooli lõpetamist unistas ta saada õpetajaks, aga kuna konkurss oli tihe, sai Liist hoopis pikkadeks aastateks kondiiter. Tugev seosmine soov töötada lastega tuletas end aga ikka ja jälle meelde. „Kui minu mõlemad tütreid hakkasid ülikooli lõpetama, tundsin, et kas nüüd või mitte kunagi. Tund-

sin veel tahtmist ja jõudu midagi olulist oma elus ära teha.“ Nii läkski Lii Tallinna ülikooli lapsehoidja koolitusele ning varsti pärast seda nägi ta kuulutust, et Keila SOS lastekülla otsitakse ema.

Lii SOS peres kasvab kuus last, kolm poissi ja kolm tüdrukut. Kõige väiksem on 3-aastane ja vanim 13-aastane. Lii sõnul läks üksteisega harjumine ja sulandumine uude pereellu nii tal endal kui ka lastel väga ruttu.

„Juba esimesel öhtul ütlesid nad mulle „emme“ ja see tekitas väga ruttu tunde, et nad on nagu minu lapsed,“ räägib Lii. Laste usaldus ja siiras kiindumine süstis temasse palju eneseusku, et ta saab hakkama.

Vajadusel võitlusesse

Kõige ülevamad tunded valdavad Liid, kui ta on tunnistajaks oma laste edusammudele.



Kohe alguses hakkasid lapsed Liile metsa alt lilli korjama ja kaarte meisterdama. Laste siiras kiindumine süstis temasse palju eneseusku, et ta saab hakkama.

Foto: Ave Schmidt

„Kui sa näed, et lapsed, kes on elanud äärmiselt kehvades tingimustes, suudavad lühikese aja möödudes lasteaias teiste lastega suhelda, koos rõõmsalt tantsida ja mängida. Seda tunnet on raske kirjeldada.“

Perel on kujunenud suvine traditsioon veeta koos aega Lii lapseõlvekodus Järva-Jaanis, põldude ja metsade vahel. Praegu on seal Lii maakoodu, mida ta jõudumööda renoveerib.

„Lapsed korjavad maasikaid ja jooksevad ringi, võtavad teki peal päikest ja söövad jäätist. Õnneks ei ole palju vaja. Ole nende jaoks lihtsalt olemas.“

Lii ütleb, et SOS ema töö ei olegi tegelikult töö, see on pigem elustiil, mis teeb teda õnnelikuks.

„Seda saab teha üksnes südamega. Kui õpetaja vabal päeval helistab, siis sa ei ütle, et ma hetkel ei aruta tööasju. Kui laps on hädas või tal on raske, siis sa valutad tema pärast pidevalt südant nagu oma bioloogilise lapse pärast ja lähed vajadusel võitlusesse.“

Lii usub, et ta on mõnes mõttes oma praegustele SOS lastele vaat et parem ema, kui ta oma bioloogilistele lastele oli.

„Ma saan nende jaoks rohkem olemas olla. Olen palju rahulikum kui kahekümneselt. No las nad ajavad selle toa uuesti segamini, küll nad hiljem ära koristavad,“ muigab ta.

Liil on üks suur südamesoov

– kasvatada oma SOS lapsed üles nii, et nad tulevikus oma elus ise hakkama saaksid.

„Neil on kõik eeldused selleks olemas ja ma olen neile sellel teel igati toeks. Ja siis, kui ma vana olen, tulevad nad kõik mulle suviti meie maakodusse külla – see oleks suur õnn!“

SOS Lasteküla

** SOS Lasteküla eripära on see, et laste eest hoolitsevad kasvatajate asemel SOS emad või SOS perevanemad, kes elavad lastega koos ööpäev läbi.

** Lasteküla teeb kõik, et bioloogilised õed-vennad saaksid elada koos.

** Ühes peres elab maksimumselt kuus last.

** Kodu on lastekülas koht, kuhu laps saab alati külla tulla ka täiskasvanuna.

** SOS peredele on toeks psühholoogid, eripedagoogid, sotsiaaltöötajad, noortejuhendajad, külameistrid.

SOS ema tähtsus lastekülas kasvanud noorte elus

Ervin Sarapuu (29):
ema kogu eluks

Juba paar päeva pärast SOS Lastekülla saabumist tekkis mul soov kutsuda meie SOS ema mitte tädi, vaid emaks ja hiljem hellitavalt „mammi“. Sellest hetkest sai meist pere ja nii on see siiani.

On hämmastav, et alguses üks täiesti võõras inimene saab sinu jaoks nii kiiresti väga oluliseks ja omaks. SOS Lasteküla andis mulle ja minu õdedele tõelise ema.



Jekaterina Samodelova (25):
aitas unustada halva ja uskus minusse

Ma olin 5-aastane, kui ma SOS Lastekülla läksin. Ema aitas unustada kõik eelneva halva. Ta õpetas kombeid, kuidas austada teisi inimesi, koolis hakkamasaamist, armastust, hoolimist, perekonna tähendust, probleemide lahendamist, vastutustunnet.

On ju kõigile teada, kui tähtis on tunda armastust perekonnas. Näha, et ka siis, kui sa iseendasse ei usu, on su kõrval inimene, kes seda teeb. See, kelleks ma olen saanud, on kõik tänu SOS emale. Minu emale.



Reet Järsk (23):
ema õpetas inimesi austama ja armastama

1995. aastal, kui olin alles 3-aastane, muutus mu elu täielikult. Just sel päeval oli mul õnn näha esimest korda oma ema. Ema on mulle siiani kõige tähtsam inimene minu elus. Tänu temale olen õppinud austama ja armastama inimesi, kes on minu ümber. Täna olen toetanud ta mind ning alati arutan temaga oma tähtsaid otsuseid läbi ning saan palju head nõu. Ema andis mulle pere, sooja kodu ja täitis kogu kodu oma suure südame ja armastusega.



Küsis Merlin Kaljuvee



LILL
EMALE



SOS LASTEKÜLA
EESTI ÜHING

20
aastat
perekonda

Eestis kaotab igal aastal
oma vanemad ja kodu 400 last.

Ostes heategevusliku lille, aitad lastel kasvada suureks koos oma vanematega.

Tule vaata www.lillemale.ee

Margus Oro: asenduskoduteenuse kvaliteet kõigub Eestis valusalt ja sellest on kahju

SOS Lasteküla tegevjuht Margus Oro ütleb intervjuus, et kui gi tulevikusuund on kutsuda peresid üles hoolitsema laste eest oma kodudes, jäävad kindlasti alles ka lastekülad.

Ave Schmidt

SOS Lasteküla on suvel Eestis tähistamas oma 20. sünnipäeva. See on päris pikk aeg. Mida olulist olete selle aja jooksul ära teinud?

Aasta-aastalt on tulnud juurde järjest uusi üksusi ja teenuseid. Pärast lasteküla ehitamist Keilasse rajasime sinna ka esimese noortekodu. Teise avasime Tallinnas, seejärel tuli lasteküla Põltsamaale, Narva-Jõesusse ja tänava aastast ka Juuru. Oleme suutnud aidata üha rohkem lapsi ja selle taga on väga suur ja järjepidev töö.

Meie suure südamega emad on ellu saatnud enam kui 80 noort ja võin käsi südamele öelda, et suurem osa neist saab oma eluga tublisti hakkama.

2000. aastate keskpaigaks mõistsime ka seda, et Eestis ei tehta piisavalt palju selleks, et lapsi ei peaks perede juurest ära võtma. Seetõttu alustasime SOS peretugevdusprogrammiga, kus aitame hättasattunud peresid. Meil on palju ilusaid näiteid, kus pere on tagasi joone peale saanud ja lapsed on pere juurde jäänud.

Miks lasteküla tänases Eestis üldse vaja on? Palju on peresid, kes soovivad lapsendada. Kas lapsel ei oleks parem kasvada kasu- või hooldusperes?

Kindlasti oleks lapsendamine üks paremaid võimalusi, aga neid lapsi, kes täna kas turva- või asenduskodudesse satuvad, on Eestis igal aastal keskmiselt 400. Neid kõiki ei ole lihtsalt võimalik lapsendada.

„Asenduskodude kvaliteedimõõdiku väljatöötamine aitaks praegusest surnud punktist edasi liikuda.”

Samuti on Eestis hetkel probleemiks tervikliku nimekirja või andmebaasi puudumine, mis annaks lapsendada soovijatest täieliku ülevaate.

Isiklikult ei poolda ma Eesti laste lapsendamist välismaale. Meid on siin niigi vähe ja iga laps on meie riigi jaoks tähtis. Kui me vaatame statistikat,

siis neid peresid, kes on hooldusperena nõus vastutust kandma, jääb Eestis aina vähemaks. Üks põhjustest on kindlasti nende ebapiisav ettevalmistamine, neid ei toetata süstemaatiliselt ja selleks puuduvad riigil ka rahalised vahendid.

Kes on need lapsed, keda te aitate? Kuidas tehakse otsus, kas laps saadetakse riiklikku lastekodusse või teie juurde, lastekülla?

Meie ei otsustata, kuhu laps saadetakse. Selle otsuse teeb kohalik omavalitsus ehk lapse eestkostja.

Lapsed jõuavad meie juurde väga erinevatel põhjustel. Põhiliselt tulevad lapsed peredest, kus ei tulla sotsiaalselt ja majanduslikult toime – vanemad on tihti peale lahutatud, kaotanud töö ja/või sattunud alkoholi või narkootikumide küüsi. On ka lapsi, kelle vanemad on väga raskesti haiged ja viibivad pikaajalisel haiglaravil. Ja samuti lapsi, kelle vanemad on surnud või kannavad vanglakaristust.

20 aasta eest tulid lastekülla suuremalt jaolt just orvud. Nüüd on olukord teine, sest sotsiaalne keskkond on muutunud – lapsed jõuavad siia eeskätt peredest, kus ei tulla sotsiaalselt toime.

Millist lähenemist te riigilt vanemliku hooleta jäänud laste kasvatamise osas ootate? On ju palju neid lapsi, kes ei kasva asendusperedes või SOS Lastekülades?

Aastaid tagasi tehtud vead hakkavad nüüd nähtavale tulema. Alates 2006. aastast alustas riik uute peremajade ehitamisega. See oli õige tegu, aga nad ei järginud kahte olulist põhimõtet. Ehitada oleks need tulnud sinna, kus on kergesti kättesaadavad lastele vajalikud teenused: lasteaiad, koolid, arstiabi ehk siis kõik see, mis toetab lapse arengut.

Samuti ei arvestanud riik tulevikusuunda, et 10 lapse asemel peaks kasvama ühel päeval peres 6 last. Majad ehitati liiga suured ja väga suurejoonelised ning sellest tulenevalt ka suurte halduskuludega. Samuti ei olnud need peresõbralikud. Lisaks ei pööratud tähele-



SOS Lasteküla tegevjuhi Margus Oro sõnul annab töö lastekülas teistsuguse maailmavaate. Foto: Ilmar Saabas

panu teenuse sisule. Ühe põlvkonna jagu lapsi peaks kindlasti kasvatama üles üks inimene. Kuid ka praegu töötavad neis asenduskodudes endiselt kasvatajad.

Asenduskodude kvaliteet kõigub Eestis täna valusalt ja sellest on kahju. Meil peaks olema kvaliteedimõõdik nende asenduskodude jaoks, kes on saanud tegutsemisloa. Hinnata ei tuleks üksnes ruumi, vaid ka kodu sisu. Kui selle sammu saaks tehtud, siis saaks asenduskoduteenuse arendamisega praegusest surnud punktist edasi liikuda. Kui riik otsustaks teenuse osutamiseks riigihanke korraldada, siis SOS Lasteküla sooviks selles hankes kindlasti osaleda.

Kuhu SOS Lasteküla edasi liigub? Kas plaanite lastekülasid juurde ehitada?

Soovime panustada asenduskodu teenuse arendamisse. Riik on ehitanud Eestisse hulga peremaju ja andnud need üle kohalikele omavalitsusele. Vaatame praegu, kas on niisuguseid, mille ülalpidamisega kohalikud omavalitsused hästi toime ei tule. Meie saaksime siin appi tulla – kas siis teenusepakkuja või nõuandjana.

Samuti oleme liikumas sinna, et kutsume inimesi üles hoolitsema vanemliku hoolitsuseta laste eest oma kodudes. Need oleksid pered, kus lapsed on suureks kasvanud ja kus vanemad tunnevad, et nad sooviksid veel väga lapsi kasvatada. Meie aitame ja nõustame ja oleme nende inimeste jaoks alati olemas. Ja

„Turva- või asenduskodudesse satub aastas keskmiselt 400 last. Neid kõiki ei ole lihtsalt võimalik lapsendada.”

tundub, et esimesed pääsukesed on olemas. See aitaks muu hulgas kaasa ka regionaalpoliitika arengule – pered ei pea sõitma oma kodudest lasteküladesse, vaid nad saavad jääda oma kodukohta, kasvatada lapsi seal ja panustada oma kodukohta arengusse.

Kas see tähendab, et tulevikus kaovad lastekülad ära ja SOS Lasteküla lapsed paigutataksegi perede juurde?

Kui ühiskond näeb, et meie pakutava teenuse kvaliteet on piisavalt hea ja meie juurde paigutatakse rohkem lapsi, siis hakatakse lapsi kasvatama peredes väljapool lasteküla. Samas, kui ma vaatan meie põhjanaabrite kogemust, siis alati jäävad n-ö keerulised lapsed, keda ei saa tavaperedesse paigutada, sest pered üksi ei saaks nende kasvatamisega hakkama. Need on lapsed, kes vajavad erihoolt ja kogukondlikku toetust. Olu-line on, et läheduses oleksid eripedagoogid, psühholoogid ja sotsiaaltöötajad. See tähendab, et kindlasti jääb tulevikus alles paar sellist lasteküla, kus peredel on vajalik tugi olemas.

Millised on SOS Lasteküla suurimad väljakutsed tulevikuks? Heategevusorganisat-

sioonina vajate tegevuseks Eesti inimeste toetust...

Meil on väga kindlad eesmärgid. Soovime aastaks 2020 saada hakkama ilma välismaise rahalise abita. Oleme olnud 25 aastat iseseisvad ja peaksime ise oma laste kasvatamisega toime tulema. Kuidas seda teha? Meil on Eestis 700 000 maksumaksjat ja kui igaüks neist annetaks vähemalt ühe euro aastas, kataks see ära sellesama abi, mida välisriigid meile hetkel annavad.

Kolme viimase aastaga olen näinud, kuidas ühiskond on muutunud ja püsiannetajate hulk kasvanud. Inimese teadlikkus selles osas, et ta mõistab kellele ja miks ta annetab, on suurenenud. Püsiannetajate olemasolu ja nende püsiv ning kindel toetus tähendab, et saame aidata rohkem lapsi. Nii saame kindlad olla, et neil lastel on kodud ka tulevikus.

Miks te seda tööd teete? Ja mille üle tunnete SOS Lasteküla tegevjuhina eriti uhkust, kui nüüd tehtud tööle tagasi vaatate?

See oli otsus ehitada SOS majad keset elurajooni, samuti otsus võtta isad tööle. Vaatan neid ja süda laulab – need ongi päris pered! Tihti peabki riske võtma, aga enne mõtlema, milliseid ja kuidas see elu muudab.

See töö annab teistmoodi maailmavaate, mille üks tahk on see, et iga lugu, mis algab kurvalt ja traagiliselt, ei tähenda veel, et sellel oleks ka ilmingimata kurb lõpp. Ma näen, kuidas neist lastest kasvavad toredad ja tublid noored.

SOS Lasteküla tegevused üle Eesti



- ** Täna on SOS lastekülad ja noortekodud koduks 190 lapsele.
- ** SOS peretugevdusprogrammiga ennetatakse laste äravõtmist vanemate juurest.
- ** 20 aasta jooksul on SOS Lasteküla aidanud üle 1000 lapse.
- ** SOS haridusprogrammi toel aidatakse õpiraskustega lapsi, et nad koolist välja ei langeks.
- ** SOS Lasteküla pakub ka Raplamaa lastele turvakodu teenust.

Narva-Jõesuu SOS Lasteküla kasvataja Irina ja tema erilised lapsed

Narva-Jõesuu SOS Lasteküla esimene maja kohe peavärvava juures on eriline – nii kõigi SOS Lastekülade kui ka terve riigi plaanis, rääkimata elanike endi jaoks. Selles väikeses majas hoolitsevad kasvatajad Irina ja Oksana kaheksa raske puudega lapse eest.

Agne Narusk

„Hoolitsema“ on siinkohal tegelikult liiga väheütlev sõna, sest nad jagavad lastele armastust, tähelepanu, mõistmist ning tuge.

Sel sombusel märtsikuu päeval on tööl Irina. Kell on üks, seitse last on voodis lõunaund püüdnud, üks ootab oma kärus, milal hoidjatädi, tuleb rohtu andma. Väike poiss oli äsja haige, ise ta seda ei tea, nagu sedagi, kes ta on, kus ja miks. Aga lahke hää! too teinekord ta näole vaevumärgatava virvenduse. „Meie maja lapsed põevad kõike väga raskelt. Ja tavaliselt jäävad nad haigeks kõik korraga,“ ütleb Irina. Lõppenud talv oligi selle poolest raske. Neid öid, kui mures kasvataja jäi majja lapsi valvama, oli palju.

Irina on kui taeva kingitus

Miks me kirjutame kasvataja Irinast, mitte ema Irinast? Nimelt on see maja SOS lasteküla de võrgustiku ainus erivajadustega laste maja ja seal kehtib natuke teine süsteem. Kui tavapärast elab ühes peremajas 5–6 last koos emaga, keda toetab isa või tädi, siis seal on lastega kaks kasvatajat ja abiline ehk hoidjatädi. Üks inimene on varuks, kui tuleb kedagi asendada.

Irina laste heaolu arvelt mõõndusi ei tee – kõigepealt see ja alles siis väikese maja kodu-



Irina jälgib hoolega laste iga meeleoluvirvendust ja liigutust. Foto: Marko Maegi

tööd. Ta jälgib laste iga meeleoluvirvendust ja liigutust. Ta teab täpselt, milleks üks või teine tema hoolealustest on võimeline, mida temas arendada, millist ravi ta vajab. Irina räägib, naerab, paitab pead, loeb raamatut, aitab mänguasja kätte saada, toob mängutuppa ja magama, vahetab mähkmeid ja söödab. Ning kõige selle kõrvalt võtab külastajat iga päev vastu puhas maja ja sätitud lapsed.

Tõusud ja mõõnad

Erivajadusega lastega töötab Irina ka Narva-Jõesuu lastekodus enne selle sulgemist. Siis võttis oma seltskonna ja kolis lastekülla. Täna on majarahvas oma elu üles ehitanud kaks aastat, iga päevaga hakkavad asjad sujumalt kulgema.

Lasteküla maja ei erine oma väikeste magamistubade ja suure mängimise-söömise-niisama olemise toaga tavalisest kodust. Kasvatajad on paigutanud lastele turvalise olemise koha koos mänguasjadega sinnagi, kus en-

le. Irinal on kaks poega, 9- ja 13-aastane ning ta on uhke, et on suutnud kasvatada pojad mitte kartma teistmoodi inimesi.

Iga laps on väärt parimat

Praegu on Irina suurim mure seotud rehabilitatsiooniplaanidega. Riiklik süsteem näeb ette terve rea vajalikke teenuseid, kuid paraku on nii, et Ida-Virumaal pole võtta lastega tegelevaid spetsialiste. Kaugemale sõiduks ei pruugi lapsel tervist jaguda ning kohe kaasneb ka mure, keda täiskasvanutest kaasa saata ja kuidas? Irina suur unistus on see, et tema värvava-äärse maja lapsukesi ootaks suur ja korralik rehabilitatsioonikeskus siin samas üle tee. Siis saaksid lapsed massaaži, ravivõimlemist ja kõike muud, mida nad vajavad. Küll ükskord see kõik tuleb – üks samm korraga, teab 20 aastat lastega töötanud naine.

Aga varsti on suur kevad käes ning laste jalutuskäigud muutuvad taas pikemaks. Irina ütleb, et kõik pargirajad ja väljakud Narva-Jõesuus on neil üle vaadatud, rääkimata mererannast, mis peaaegu ukse ees – seal käiakse sageli. Kui veel laudtee, mida mööda kärsid veepiirile sõidutada, ka ometi saaks! Ja kurgid, suvikõrvitsad ning lilled on vaja maha külva, viipab ta aia poole. Kes vähegi saab, aitab jõudumööda kaasa. „Loodus pole nende laste suhtes helde olnud, seda enam vajavad nad tähelepanu. Olgu neil vähemalt ilus lapsepõlv,“ ütleb Irina.

Mis oleks see helde, millega lugu lõpetada? Ehk pilt umbes 6-aastasest poisist, kes omakeeli seletades lõunaunest tuleb, külalise terele häbeliku naeratusega vastab ja imestades Irina püksitele osutab. „Jaa, ma vahetasin riideid, meil on külaline,“ vastab talle Irina. „Tule teeme sinu ka korda.“ Ja nii nad kahekesi lähevad, väike käsi suurema peos.

„Loodus pole nende laste suhtes helde olnud, seda enam vajavad nad tähelepanu.“

dal tuleb aegajalt näiteks arvuti taga paberitööd teha – nii saab parajasti rohkem tähelepanu ja täiskasvanu seltskonda vajava lapse endaga kaasa võtta.

Päeval tegeleb üks täiskasvanu nelja lapsega, lisaks jooksvad majapidamistööd. Öösel on valves üks inimene, sel vaikselt ajal saab pesu pestud ja triigitud, nõud puhtaks ning hommikusöök valmis. Nõu ja jõuga on toeks lasteküla juhataja ja psühholoog.

Kahe aasta tagustest ümberkolijatest elab praegu majas seitse, ühe väikese poisi aeg siin ilmas sai ümber. Nüüd on seitsmikul uus vend.

„Kui ma vahepeal ei saaks päris ükski olla ja kui mu pere mind ei toetaks, oleks väga raske,“ ütleb Irina mu näoilme pea-



Marina hindab kõige rohkem peretugevdusprogrammist saadud emotsionaalset abi. Foto: Marko Maegi

SOS peretugevdusprogramm aitab peredel kokku jääda

SOS Lasteküla tegeleb hättasattunud perede aitamisega, et ennetada laste äravõtmist oma vanemate juurest.

Eestis satub asendus- ja turvakodudesse aastas umbes 400 last, sest ema ja isa ei suuda nende eest piisavalt hästi hoolt kanda. Sageli on tegemist peredega, kes võitlevad vaesusega ja elavad puuduses ning nende abitus üha süveneb. Seetõttu kipuvad ka probleemid kuhjuma ja lapsed jäävad hooletusse. Perest eraldamise ohus on sel aastal hinnanguliselt 7000 last.

SOS Lasteküla tegevjuhi Margus Oro sõnul ei tehta Eestis piisavalt selleks, et lapsi ei peaks pere juurest ära võtma. „Ennetustöö on Eestis veel väga kehvast tasemest,“ ütleb Oro ja lisas, et SOS Lasteküla kogemus näitab, et kui peresid toetada ja abistada, siis nad suudavad ise oma lapsed suureks kasvatada ja lapsi ei pea perekonnast ära võtma.

Allakäiguspiraali sattunud pered saavad peretugevdusprogrammist majanduslikku ja psühholoogilist nõustamist, arsti- ja toiduabi ning õpi- ja logopeedilist abi. Kõik selleks, et pere rasketel aegadel taas jalule aidata ja seeläbi aidata lastel oma vanematega kokku jääda.

Ühe pere abisaamise lugu

Kahe lapse ema Marina (46) sattus SOS peretugevdusprogrammi pärast seda, kui suhted juba pikemat aega töötü ja alkoholisõltuvuses abikaasaga liiva jooksid ning lahkuminek kogu perele väga valuliseks kujunes. Marina lapsed Katrina (4) ja Gregor (13) elasid lahutust rängalt üle. Samuti võitles pere toimetulekuraskustega ning poeg keeldus õppimast ja koolis käimast. „Olukord muutus väga keeruliseks siis, kui alkoholiprobleemidega abikaasa mõlemad lapsed enda juurde võttis ning neid enam koju ei lasknud tulla. Pöördusin sotsiaalosalakonna jutule, kus mind SOS Lasteküla peretugevdusprogrammi suunati,“ selgitas Marina. SOS peretugevdusprogrammis aidati pereliikmetel omavahel läbi rääkida. Marina osales vanemate klubis, kus õpitakse vanemlike oskusi. Gregorile osutati psühholoogilist abi, et ta saaks oma probleemidest ning vanemate lahutusvastust üle. Samuti saab noormeest abi õppimisel.

Täna on paljud pere probleemid lahenduse saanud – mõlemad lapsed elavad kodus ja käivad isal külas. Marina hindab kõige rohkem peretugevdusprogrammist saadud emotsionaalset abi. „Arvan, et ma olen nüüd õigel teel. Lapsed on minu elu suurim vara ja ma teen endast kõik oleneva, et nende eest hästi hoolitseda. Saavutus on juba see, et nad elavad kodus ja et vanem poiss käib taas koolis. Meie omavahelised suhted on paranenud. Olen peretugevdusprogrammile väga tänulik.“

SOS peretugevdusprogramm

** SOS peretugevdusprogrammist on seitsme aasta jooksul Narvas ja Narva-Jõesuus abi saanud ligikaudu 650 last ja 300 peret.
**Täna aidatakse ka juba Sillamäe peresid ning tulevikus on plaanis tegeleda peretugevdusprogrammiga Kohtla-Järvel, Tallinnas, Keilas ja Põltsamaal.

Tudengid koputavad annetuste kogumiseks Eesti linnade elanike ustele

8. mail koputavad Eesti ülikoolide tudengid, kes suvel USA-s ükselt uksele raamatuid müüvad, terve päeva jooksul Eesti suuremate linnade elanike ustele, et kutsuda inimesi üles toetama Juuru SOS Lasteküla perebussi ostu. Southwesterni tudengid on juba mitmeid aastaid kogunud annetusi erinevatele heategevusorganisat-

sioonidele ja ettevõtmine kannab nime Kevadkoputus. SOS Lasteküla toetuseks kogutaks toetusi juba neljandat korda. Seekord küsitakse annetusi aasta alguses SOS Lastekülade perega liitunud Juuru SOS Lasteküla perebussi soetamiseks. Buss on hädavajalik, et lapsed saaksid käia huviringis, arsti juures, ühistel väljasõitudel jne. Peredes kasvab kuni 6 last, see-



Kadi, Kinne ja Airis (vasakult) koputavad inimeste ustele juba mitmendat aastat.

ga on neil vaja bussi ka siis, kui üks pere soovib näiteks koos kuhugi sõita.

Ustele koputatakse Tallinnas,

Tartus ja teistes Eesti linnades. Tudengid tunneb ära SOS Lasteküla sümbolilise rinnamärki, kottide ning voldikute järgi.

SOS perevanemad Ivar ja Signe: nad ongi nagu oma lapsed

Tänavu suvel, mil SOS Lasteküla Eestis tegutsemise kahekümnendat aastapäeva tähistab, on perevanematel Signe ja Ivar Pärnastel põhjust lausa kolmekordseks tähtpäevaks. Viis aastat tagasi sai valmis Põltsamaa lasteküla ning 1. juulil tuli nende peresse esimene poiss, nüüdseks kohekohe 17-ks saav Heldur.

Kristiina Viiron

Järgnevate nädalate jooksul tuli veel kaks poissi ning oktoobris neljas. Needsamad poisid: 18-aastane Sten Robin, Heldur, üheteistkümnene Kevin Gert ja kümnene Kristo kasvavad nende peres ka praegu ning arvata võib, et kaks last on selle aasta jooksul juurdegi tulemas.

Formaalselt on tegemist küll palgatööga, kuid mõlemad kinnitavad, et ei mõtle hetkegi, et teevad lapsi kasvatades tööd, mille eest neile makstakse ka palka. „Nüüdseks on see ju meie kodu,” tõdeb Signe.

Suurema aja ongi Signe ja Ivar Põltsamaa kodus ja vabadel päevadel, mis on perevanematele puhkuseks ette nähtud, maa-kodus Pisisaarel. Nendeks päevadeks tuleb laste juurde selle pere SOS tädi, kes aitab peret ka igapäevategemiste juures ja kes on lastele väga lähedane inimene.

Ivari ettepanek

„Mida aasta edasi, seda rohkem kiindunud lastesse,” ütlevad Ivar ja Signe. „Nad ongi nagu oma lapsed.”

Kui Põltsamaale lasteküla tarvis kolme peremaja ehitama hakati ja sai kuuldavaks, et otsitakse perevanemaid, oli Ivar see, kes läks naise juurde jutuga, et kui äkki hakkaks koos SOS küla emaks ja isaks.

Signe, kes tol ajal töötas lasteaiakasvatajana, ütles, et tema küll kahtles, kas anda nüüd lah-



SOS perevanemad Signe ja Ivarit röömustab, kui nende lapsed üksteist toetavad.

Foto: Kristiina Viiron

kumisavaldus sisse või ei... Ivar oli otsuses kindlam. Ärevus oli temaski. „Ei ütleks, et hirm, aga ootusärevus,” täpsustab ta. „Kuidas lapsed mind omaks võtavad, seda kartsin kõige rohkem.”

Kaastunne juhtis

Signe meenutab, et SOS emaks hakates mõtles ta esialgu, et mis see teistmoodi on, kui lasteaias, aga oli siiski. „Ei osanud seda ette näha, kui raske on laste minevik. Igaüks tuleb oma raske koor-maga, hakkame seda lahti harutama, aga väike kohver jääb ikka,” nendib Signe. „Alguses loed neid toimikuid ja hakkad lastele nii kaasa tundma ning tahad tagantjärele kõike heaks teha, neile võimalikult head elu pakkuda.”

Signe ja Ivar on püüdnud elu peres kujundada nagu tavalises koduskki: vestlused, ühised teejoomised, väljasõidud ja pühapäevahommikud, kus pannkooke teeb kindlasti isa Ivar. Ema ja isa aitavad lapsi koolitoid teha ning vaatavad tehtu üle. Kui kõht on tühi, saab süüa – ranget päevakava, et see kell on söömine ja too kell telekavaatamine, ei ole. Lapsed tohivad teistel külas käia ja ise külalisi kutsuda.

Majandamine käib samuti na-

gu tavalisele pereelus – igas kuus on kulutada kindel rahasumma.

Ega igas asjas ole poistega hõlpsasti läinud ning siinjuures on ema ja isa ka järeleandmisi teinud.

„Pead arvestama näiteks sellega, et kui laps tuleb kodust, kus pole kunagi koristatud, siis tekitab see talle pinget, kui ma nõuan temalt korda,” selgitab Signe.

Toetavad üksteist

Endises kodus võisid lapsele küll kasvamiseks ebasobivad olud valitseda, ometi on kõik endise koduga seotu lastele väga oluline ning Signe ja Ivar ei sea seda kuidagi kahtluse alla. Kui Sten soovis, et tema tuppa tuleks selline tapeet, nagu oli kunagi tema kodu suures toas, siis sellise ta ka sai. Vineerist püss, millega Heldur lastekülla saabus, on samuti tema toas kapi otsas alles.

Aastatega on elu paremuse poole läinud – õppimine, omavaheline läbisaamine. Igal poisil on oma hobi. Nooremad käivad

muusikakoolis, kus Kevin õpib klaverit ja Kristo kitarri. Heldur sõidab trikurrattaga ning Sten lööb agaralt kaasa kaitseliidu tegemistes. Laste edusammud teevad vanematele heameelt.

„Ega me ka näe kõike, mis nende sees on, aga usume, et neil on nüüd parem kui paar-kolm aastat tagasi oli,” märgib Ivar.

Emotsionaalsed hetked on need, kui väiksed poisid tulevad kallistama-musitama ja sellega pole nad kitsid. Hommikuti, kui Ivar poisse kooli viib, käib kooli juures vahel väike võistlustki, kumb isale esimesena musi jõuab anda.

Röömustab ka see, kui poisid üksteist toetavad. Näiteks Otepää seikluspargis ootasid suuremad väiksemaid järele ja julgustasid. Või kui vaatad lapsi koolist oodates aknast välja ja näed, et suur kotipamp tuleb, jalad all. Ja siis selgub, et Kevin, kes on kasvust Kristost väiksem, on võtnud Kristo koti ka enda kanda – üks kott on seljas ja teine kõhu peal.

Soovid tulla perevanemaks?

** Kui sa tunned, et sooviksid pakkuda armastavat kodu kuni kuuele vanematest ilma jäänud lapsele, siis uuri SOS perevanema töö kohta lähemalt www.sos-lastekyla.ee ja anna endast märku signe.toom@sos-lastekyla.ee

Töövarjupäev innustab noori edasi pürgima

SOS Lasteküla korraldatud töövarjupäev süstib noortesse eneseusku ja aitab valida eriala.

Ave Schmidt

Kevadisel koolivaheajal käisid 11 Keila SOS Lasteküla noort erinevates ettevõtetes ja organisatsioonides põnevaid ametikohti uudistamas, et eelseisvaks erialavalikuks inspiratsiooni ja julgustust saada.

„Tavaliselt korraldatakse koolides töövarjupäevi 9. klassi õpilastele. Kuna paljud SOS Lastekülade noortest suunduvad edasi õppima ametikoolidesse, siis meie alustame ettevõtmisega juba varem – 7. klassist,” selgitas SOS Lasteküla sotsiaaltöötaja Liina Vesiloik, kelle eestvedamisel töövarjupäev juba teist kevadet järjest aset leiab.

„Töövarjupäev on noortele väga vajalik, sest paljudes noortes tekitab segadust, kuidas leida just see õige eriala paljude võimaluste seast, mis pakuks rõõmu ja huvi ka tulevikus.”

Lisaks ametiga tutvumisele on töövarjupäev oluline, kuna see aitab noorel teadvustada, milline roll on tal endal oma elu ja toimetuleku kujundamisel.

Vajalikud eeskujud

„Töövarjupäev annab noorele võimaluse leida eeskujut, kelle kogemust saab aluseks võtta oma eriala valikul. Kahjuks on asenduskodudes elavatel noortel vähe eeskujusid, kelle järgi joonduda karjääri planeerimisel,” ütles Vesiloik.

Noored ise on töövarjupäevast väga vaimustuses ja said endi sõnul valitud eriala kohta palju olulist infot – kas siis kinnitab kogemus noore valikut või andis teadmise, et natuke on vaja veel uurimistööd teha, et see päris oma amet leida.

„Väga äge päev oli! Nüüd ma tean kindlalt, mida ma pärast põhikooli lõppu õppima lähen,” arvas 15-aastane Mart, kes käis tehases tutvumas mööbli valmistamisega. Kuigi seekordne kogemus oli puidutisleri tööga tutvumine, pakub Martile rohkem huvi mööblirestauraatori töö, kus saab ise rohkem nikerdada.

Ametid, millega noored tutvusid, olid väga erinevad. Politsei- ja piirivalvetööd uudistati lennujaamas. Kaks noort tegid kohvikupidamisega tutvust LaMuus. Samuti nägid noored, kuidas käib suures tehases mööbli valmistamine. Tüdrukud tutvusid iluteenindusega ja poisid IT-spetsialisti tööga. Üks noor sai hiljem oma teadmisi jagada alpaka kasvatamise alal.

Keila SOS Lasteküla noored tänavad Politsei- ja Piirivalveameti, LaMuu kohviku, Kaia Ilustuudio, Standard ASi, Eesti Rahvusringhäälingu IT-osakonna ja Wile Alpaca Farmi mentoreid, kes oma ameteid noortele tutvustasid.



Kohvikupidamisega sai tutvust teha töövarjupäeval LaMuus.

R
PILGRIM
RAAMAT



Südamlikud ja liigutavad lood elust SOS Lastekülas on kokku kogutud raamatusse

MEIE KÕIGI LAPSED

SOS LASTEKÜLA VÄIKESTE JA SUURTE LOOD

Raamatut saab osta alates 8. juunist Rahva Raamatu kauplustest. Eelmüügist osetuna on raamatu hind 15 €.

Ette saab tellida office@sos-lastekyla.ee
SOS Lasteküla Eesti Ühing
EE062200221001178590

20
aastat
perekonda

SOS LASTEKÜLA
EESTI ÜHING